

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool Ourodenberg te AARSCHOT

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 13128

Instelling Vrije Basisschool Ourodenberg

Directeur Nicole ALAERTS

Adres Kerkstraat 27 - 3200 AARSCHOT

Telefoon 016-56.12.58

E-mail directie@ourodenberg.be

Website www.ourodenberg.be

Bestuur van de instelling Vrije Basiss. Ourodenberg

Adres Kerkstraat 27 - 3200 AARSCHOT

Scholengemeenschap SGKBO Aarschot-Betekom-Houwaart

Adres Pastoor Pitetlaan 26 - 3130 BETEKOM

CLB Vrij CLB Aarschot

Adres Bekaflaan 63 - 3200 AARSCHOT

Dagen van het doorlichtingsbezoek 06-02-2017, 07-02-2017, 09-02-2017

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 09-02-2017

Datum bespreking verslag met de instelling 23-02-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Jan VAN EECKHOUT

Teamleden Els VER EECKE

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	8
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wetenschappen en techniek	8
3.1.1.3 Kleuteronderwijs: mens en maatschappij	8
3.1.1.4 Kleuteronderwijs: Nederlands, mens en maatschappij en wetenschappen en techniek	9
3.1.1.5 Lager onderwijs: wiskunde	15
3.1.1.6 Lager onderwijs: muzische vorming	17
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	20
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	20
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	21
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	23
4.1 Sociale en emotionele begeleiding	23
4.2 Rapporteringspraktijk	25
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	28
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	31
6.1 Wat doet de school goed?	31
6.2 Wat kan de school verbeteren?	32
6.3 Wat moet de school verbeteren?	32
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	33
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG.....	33

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg. In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 **SAMENVATTING**

Dit verslag rapporteert over de doorlichting van de 'Vrije Basisschool Ourodenberg' in het gelijknamig gehucht van Aarschot. Deze school ligt verspreid over twee vestigingsplaatsen: de kleuterafdeling en de onderbouw van de lagere afdeling aan de ene kant van de straat, de bovenbouw met administratie, zaal en refter aan de andere kant. De polyvalente zaal huist in een nieuwbouw. De andere gebouwen zijn oud(er), maar door een consistent beleid inzake bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, worden ze stelselmatig vernieuwd en aangepast. Het schoolteam bestaat uit een mix van ervaren en jonge leerkrachten. De leerlingenpopulatie is een afspiegeling van de lokale gemeenschap. In haar oordeel houdt de onderwijsinspectie rekening met specifieke kenmerken van de school, de omgeving, het personeel en de leerlingen.

Op basis van het vooronderzoek van 30 januari 2017 bepaalde de onderwijsinspectie de focus die ze tijdens deze doorlichting onderzocht. In de kleuterafdeling ging ze de inspanningen van het schoolteam na om voor het leergebied Nederlands en de leergebieden wetenschappen en techniek en mens en maatschappij de ontwikkelingsdoelen na te streven. In de lagere afdeling onderzocht ze de resultaten van het schoolteam om voor de leergebieden wiskunde en muzische vorming de eindtermen te bereiken. Daarnaast peilde de onderwijsinspectie naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de sociale en emotionele begeleiding en van de rapporteringspraktijk en naar aspecten van het algemeen beleid. Ten slotte onderzocht ze ook een selectie van regelgeving en de mate waarin de school aandacht heeft voor de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne van de leeromgeving.

De kleuteronderwijzers streven in voldoende mate de ontwikkelingsdoelen voor de leergebieden in de focus na. Het kleuterteam plant en voorziet een breed en gevarieerd aanbod binnen een thematische aanpak. Zeker voor Nederlands zijn leerplannen minder een richtsnoer om het aanbod in te vullen, te bewaken en gradueel op te bouwen. Voor wetenschappen en techniek en mens en maatschappij zijn de groeilijnen met ontwikkelings- en leerplandoelen inspirerend voor de klaspraktijk. De aangeboden thema's bieden mogelijkheden om de werkelijkheid vanuit verschillende invalshoeken te benaderen. De klaslokalen zijn 'kleutervriendelijk' en prikkelen kleuters om al handelend te ontwikkelen en te ontdekken. Toch kan een aantal speel- en werkhoeven nog verrijkt worden met extra talige elementen. Doelenselectie, aanbod, observatie en rapportering stoelen op eenzelfde werkkader. Dat bevordert de onderlinge samenhang. Het team van de kleuterafdeling maakte in het verleden heel wat afspraken, leer- of groeilijnen, doelenfiches en een observatiesysteem om de werking van de kleuteronderwijzers te stroomlijnen en te voorzien in een gradueel opgebouwde aanpak. Een aantal van deze instrumenten is inmiddels aan vernieuwing en optimalisering toe. Ook het tijdig opmerken en het planmatig ondersteunen van risicokleuters zijn aandachtspunten.

Het onderzoek naar de onderwijsdoelstellingen in de lagere afdeling wijst uit dat voor wiskunde de leerlingen de eindtermen bereiken. Voor muzische vorming is dat niet het geval.

Het onderwijsleerpakket wiskunde bepaalt in grote mate het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk. Door het systematisch gebruik hiervan garanderen de onderwijzers de graduele opbouw van de leerinhouden. Het gebruik van actieve werk- en groeiperingsvormen om de betrokkenheid van de leerlingen te verhogen, is sterk. De onderwijzers leveren inspanningen om binnen hun klaspraktijk wiskundeonderwijs op maat aan te bieden. Deze aanpak richt zich naar sterke én zwakke leerlingen. Het is een uitdaging voor het schoolteam om na te denken hoe de schoolorganisatie de leerbegeleiding verder kan versterken.

Voor muzische vorming voldoet de lagere afdeling niet aan de verwachtingen van de overheid. Het muzisch aanbod richt zich sterk naar het domein beeld. Het aanbod voor de domeinen muziek, drama, bewegingsexpressie en media komt binnen de klaspraktijk te weinig doelgericht aan bod. Dat vindt deels zijn oorzaak in de sterke horizontale samenhang met andere leergebieden waardoor geregeld de muzische doelen aan kracht inleveren. Een aantal onderwijzers past de principes van een eigentijdse muzische visie, zoals beschreven in het leerplan, onvoldoende toe. De evaluatie en de rapportering van dit leergebied geven een te vaag en algemeen beeld weer van de muzische vaardigheden van de leerlingen.

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de processen maakt duidelijk dat het schoolteam meerdere initiatieven neemt die het sociaal en emotioneel welzijn van de leerlingen bewaken en verhogen. Vanuit de schoolvisie zet het schoolteam sterk in op het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen. Het veilige klas- en schoolklimaat ondersteunen het ontwikkelen en leren. Uit een recente leerlingenbevraging blijkt dat het schoolteam op dit vlak haar visie waarmaakt.

De rapportering aan de ouders van de ontwikkelingsevolutie van de kleuters gebeurt voornamelijk tijdens de oudercontacten en door het meegeven van kleuterwerk. Ouders krijgen tijdens de oudercontacten een breed zicht op de vorderingen van hun kleuter binnen alle ontwikkelingsdomeinen. Met de leerlingenrapporten in de lagere afdeling is dat minder het geval. Meerdere aspecten waaronder muzische vorming, lichamelijke opvoeding, leren leren, sociale vaardigheden en ICT (informatie- en communicatietechnologie) krijgen een beperkte beoordeling. In beide afdelingen stimuleren de leerkrachten de kleuters en de leerlingen om eigen werk en dat van hun medeleerlingen te evalueren. Het schoolteam rapporteert aan ouders vanuit een positieve en stimulerende benadering. Naast rapporten en oudercontacten rapporteren de (kleuter)onderwijzers via diverse kanalen over het reilen en zeilen op school.

Het onderzoek naar het algemeen beleid toont aan dat de school kan bogen op een krachtig en helder beleid. De gedrevenheid en de onderwijskundige en organisatorische deskundigheid van de directeur, samen met een coachend en democratisch leiderschap, zorgen ervoor dat dit team zich met de nodige werkkraft en betrokkenheid blijft inzetten. Het team maakt meer en meer samen school. Visieontwikkeling en de aandacht voor het bewaken van de interne onderwijskwaliteit aan de hand van bevestigingen maken dat deze school vanuit een gezamenlijke doelgerichtheid de eigen werkpunten zelf kan aanpakken. De teamleden nemen leerlingenresultaten en vorderingen van kleuters nog beperkt op om op schoolniveau de onderwijskwaliteit te versterken.

Het onderzoek naar de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne van de leer- en werkomgeving wijst uit dat er een aantal werkpunten werden vastgesteld. Het inspectieteam is ervan overtuigd dat het beleid deze werkpunten binnen een aanvaardbare termijn zelfstandig kan wegwerken en geeft een gunstig advies. Het onderzoek naar de geselecteerde aspecten van de regelgeving toont aan dat het schoolteam de onderzochte reglementering respecteert, op de verplichte taalscreening na.

De onderwijsinspectie formuleert een gunstig advies voor beide afdelingen. Ze vertrouwt erop dat in de school de nodige dynamiek aanwezig is om verder te gaan op de ingeslagen weg, de al geplande vernieuwingen uit te voeren en werk te maken van de groeipunten en de opmerkingen uit de doorlichting. Na deliberatie plant de onderwijsinspectie daarom geen opvolgingscontrole voor het tekort voor muzische vorming en voor de regelgeving. Het inspectieteam gaat ervan uit dat het schoolteam onder leiding van de directeur de onderwijskwaliteit verder zal verhogen en de naleving van de regelgeving zal bewaken.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs - Leergebieden

Nederlands
wetenschappen en techniek
mens en maatschappij

Lager onderwijs - Leergebieden

wiskunde
muzische vorming

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Sociale en emotionele begeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Rapporteringspraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor Nederlands in voldoende mate na. Binnen het onderwijsaanbod scheppen de kleuteronderwijzers mogelijkheden om taalvaardigheden op een actieve wijze te ontwikkelen. Ze stimuleren in het bijzonder het mondelinge taalgebruik en het verhaalbegrip. In hun planning hebben ze aandacht voor de woordenschatontwikkeling. In de evaluatiepraktijk volgen de kleuteronderwijzers aspecten van de taalontwikkeling op.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wetenschappen en techniek

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor wetenschappen en techniek in voldoende mate na. De kleuteronderwijzers organiseren activiteiten en voorzien materialen die de natuurlijke exploratie- en experimenteerdrang van de kleuters prikkelen. De kleuters krijgen impulsen om competentier te worden in de wereld van natuur en techniek. Het schoolteam neemt initiatieven om doelbewuster werk te maken van de ontwikkeling van onderzoekscompetenties en het probleemoplossend vermogen.

3.1.1.3 Kleuteronderwijs: mens en maatschappij

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor mens en maatschappij in voldoende mate na. De thematische aanpak en een schooleigen leerlijn wereldoriëntatie zorgen voor een breed en werkelijkheidsgericht aanbod waarin kleuters stimulansen krijgen om zichzelf en hun omgeving te exploreren, greep te krijgen op tijd en ruimte en hun leefwereld te verruimen. Met het oog op de ondersteuning van de sociaal-emotionele ontwikkeling zet het team sterk in op het domein mens.

3.1.1.4 Kleuteronderwijs: Nederlands, mens en maatschappij en wetenschappen en techniek

Curriculum	De kleuteronderwijzers hanteren meerdere referentiekaders in hun
Onderwijsaanbod	planningsdocumenten. Voor de planning, uitwerking en bewaking van hun
<i>Referentiekader</i>	onderwijsaanbod vormt een koepel eigen referentiekader de belangrijkste
<i>Planning</i>	leidraad. Per thema stellen de kleuteronderwijzers een beperkt aantal
<i>Evenwichtig en volledig</i>	dominante ontwikkelingsaspecten voorop die ze vertalen in doelgerichte
<i>Samenhang</i>	activiteiten binnen verschillende ervaringssituaties. Ze baseren zich daarvoor op
<i>Brede harmonische vorming</i>	diverse bronnen waaronder een aantal onderwijsleerpakketten. Vervolgens
<i>Actief leren</i>	lijsten ze de leerplandoelen en de decretale ontwikkelingsdoelen op die
	verband houden met de geplande activiteiten. Het gebruik van de verschillende
	referentiekaders leidt tot uitgebreide doelenlijsten en arbeidsintensieve
	planningsdocumenten die weinig meerwaarde bieden.

De leerplannen en decretale ontwikkelingsdoelen zijn doorgaans weinig richtinggevend voor het onderwijsaanbod. Uitzondering daarop zijn de schooleigen leerlijnen voor wereldoriëntatie en STEM (science, technology, engineering & mathematics). Deze leerlijnen zijn inventarissen van mogelijke activiteiten gekoppeld aan leerplandoelen en bestaansdimensies. Meerdere kleuteronderwijzers verwoordden dat ze deze leerlijnen als inspiratiebron gebruiken bij het opstellen van hun planningsdocumenten.

De meeste kleuteronderwijzers slagen erin om een voldoende gevarieerd aanbod uit te werken voor elk thema. Het team van de kleuterafdeling ontwikkelde een aantal documenten om de volledigheid van het aanbod aan te tonen en te bewaken op basis van het koepel eigen referentiekader. Zo registreren de kleuteronderwijzers de ontwikkelingsaspecten die ze per thema bij hun kleuters nastreven. Daarnaast beschikken ze over doelenfiches voor speelleerhoeken en een aantal rituelen of terugkerende activiteiten. Sommige fiches zijn aan actualisering toe. Globaal ontbreekt een koppeling aan de vigerende leerplandoelen, waardoor het bewakingssysteem onvoldoende fijnmazig is. Daardoor hebben de kleuteronderwijzers op klas- en schoolniveau onvoldoende zicht op mogelijke hiaten en overlappingsen ten aanzien van de leerplandoelen. Uit de documentanalyse en de gesprekken blijkt dat het doelgerichte aanbod in de meeste klassen voldoende breed en gevarieerd, maar weinig evenwichtig is voor de verschillende domeinen van de leergebieden in de focus.

In het verleden heeft het team van de kleuterafdeling sterk geïnvesteerd in de verticale samenhang. Het maakte afspraken en ontwikkelde diverse leerlijnen die doorheen de kleuterafdeling moeten zorgen voor continuïteit en gradatie over de leeftijdsgroepen heen. Sommige leerlijnen beogen tevens een soepele overgang naar de lagere afdeling. De leerlijnen hebben onder meer betrekking op pictogrammen, kalenders, keuzesysteem en keuzecompetenties, stappenplannen, takenbord, handschriftontwikkeling, puzzelen, leren leren, aandacht en werkhouding. In het schoolwerkplan zijn ook groeilijnen voor enkele terugkerende of gezamenlijke thema's, rituelen en hoeken opgenomen. De themagroeilijnen bevatten afspraken over de themawoordenschat. Meerdere leer- of groeilijnen zijn echter voor verbetering vatbaar. Ze zijn niet meer actueel of worden niet (meer) door alle kleuteronderwijzers toegepast waardoor de coherentie en de gradatie in het aanbod soms dreigen verloren te gaan. Een aantal leer- of groeilijnen mist een adequate concretisering van de beoogde doelen of een graduele opbouw doorheen de leeftijdsgroepen.

Om de woordenschatverwerving te ondersteunen, stellen de kleuteronderwijzers meestal een aantal themawoorden en occasioneel enkele wiskundige begrippen voorop in hun planningsdocumenten. Daarbij is er aandacht voor diverse woordsoorten. Gezien het aantal kleuters met een taalzwakke gezinscontext is het aanbod weinig gericht op het planmatig en intentioneel nastreven van instructie- en schooltaal, die nodig is om te participeren aan het onderwijs. Het team mist afspraken over de systematische en doeltreffende implementatie van een gradueel opgebouwde school-, instructie- en themataal.

Routines, begeleide of zelfstandige activiteiten ondersteunen de taalontwikkeling. In elke klas staan de mondelinge taalproductie en het verhaalbegrip centraal, terwijl er minder doelbewuste aandacht gaat naar bepaalde leerplan- en ontwikkelingsdoelen van de domeinen lezen, luisteren en vooral communicatief schrijven. De kleuteronderwijzers moedigen de spreekdurf aan en stimuleren spreek- en gespreksvaardigheden. Ook in de grote klasgroepen waken ze erover dat de kleuters voldoende kansen krijgen tot mondelinge interactie. Gerichte luisteractiviteiten of -opdrachten plannen ze minder frequent in. Bij de oudere kleuters is er aandacht voor aspecten van taalbeschouwing en een aantal leesvoorwaarden zoals visuele en auditieve discriminatie en fonemisch bewustzijn. Op basis van een leerlijn en een gradueel opgebouwd programma leggen de kleuteronderwijzers al van bij de jongste kleuters de fundamentele voor de handschriftontwikkeling. Doelen en activiteiten die gericht zijn op het 'lezen' en 'schrijven' van (niet-talige) visuele boodschappen zijn minder (frequent) te vinden in de planningsdocumenten.

De thematische aanpak zorgt voor horizontale samenhang tussen de verschillende leergebieden en domeinen. De diverse thema's vormen de ruggengraat van het (wereldoriënterend) onderwijs in de kleuterafdeling. Occasioneel werken de kleuteronderwijzers een origineel thema uit dat inspeelt op de interesses van kleuters. Ze laten kansen onbenut om kleuters actief te betrekken bij de uitwerking van een thema of hen zelf onderzoeksvragen te laten formuleren.

Door de thema- en activiteitenkeuzes en de routines krijgen de kleuters impulsen om hun leefwereld actief te verkennen en te verruimen. De kleuteronderwijzers belichten de werkelijkheid en de thema's vanuit diverse bestaansdimensies. Met opdrachten en materialen stimuleren ze kleuters tot waarnemen, exploreren, experimenteren en onderzoeken in verschillende ervaringssituaties. Binnen het leergebied mens en maatschappij springt de aandacht voor het domein mens in het oog. Dat weerspiegelt het belang dat het schoolteam hecht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling. Bepaalde facetten van de domeinen maatschappij, tijd en vooral ruimte krijgen minder doelgerichte aandacht in een aantal klassen. Met een gemeenschappelijk thema investeren alle kleuteronderwijzers wel in verkeers- en mobiliteitseducatie. In het leergebied wetenschappen en techniek ligt het accent op het domein natuur. Sommige kleuteronderwijzers geven aan dat het niet eenvoudig is om de leerplandoelen voor techniek en de principes van STEM te concretiseren in gerichte activiteiten op kleutermaat.

Om het aanbod voldoende af te stemmen op de schoolcontext ontwikkelde het schoolteam een omgevingsboek. 'Experten' in de klas, waarnemingen en activiteiten op het schooldomein, (meerdaagse) uitstappen en sleep-ins bieden levensechte ervarings- en exploratiekansen en verhogen de werkelijkheidswaarde van het aanbod.

De kleuteronderwijzers ondersteunen de ontwikkeling van de zelfstandigheid, zelfredzaamheid en zelfsturing. Ze bieden impulsen tot leren kiezen, plannen, actief leren en reflectie. Door de introductie van STEM-activiteiten hebben ze meer oog voor onderzoeksvaardigheden en het probleemoplossend vermogen. Onder meer met de talentenwerking, de evaluatie van opdrachten of contractwerk en de terugblikactiviteiten aan het einde van een thema zetten de kleuters de eerste stappen in de richting van (zelf)reflectie.

Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd
Klasmanagement

Met het oog op de overgang naar de lagere afdeling heeft het team van de kleuterafdeling afspraken gemaakt over een graduele inkorting van de speeltijden. Toch gaat in meerdere klassen nog steeds te veel tijd naar verzorgingsaspecten en speeltijd, waardoor de effectieve onderwijstijd in het gedrang komt.

De stimulerende begeleidingsstijl en het aangenaam pedagogisch klimaat dragen bij tot zelfontdekkend leren. Tijdens de geobserveerde activiteiten speelden de kleuteronderwijzers mee in bepaalde speelleerhoeken waarbij ze kleuters aanzetten tot handelen, reflecteren en verwoorden. Ze zorgen ervoor dat de kleuters voldoende kansen krijgen om te leren door te manipuleren.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

In de kleuterafdeling zijn de nodige ontwikkelings- en spelmaterialen aanwezig om de ontwikkelingsdoelen voor de leergebieden in de focus na te streven. De kleuteronderwijzers maken ook zelf spelmaterialen in aansluiting bij het thema. De aankleding van de klas en de materialen in de speelleerhoeken brengen het behandelde thema in de klas tot leven. De doelgerichte talige verrijking van de speelleerhoeken kent in de meeste klassen een groeimarge.

De klassen zijn doorgaans functioneel ingericht. De timmerhoek, de verkleedhoek en vooral de boekenhoek missen in de meeste klassen aantrekkingskracht, zijn beperkt uitgebouwd of eerder sporadisch voorzien. In de boekenhoeken is in de meeste klasgroepen zowel het aantal als de variatie in soorten boeken en bronnen beperkt.

De kleuteronderwijzers maken doelmatig gebruik van kalenders en pictogrammen om tijdsbegrip bij te brengen en de ruimte te structureren. In enkele klassen beantwoorden de tijd- of ruimtekaarten niet helemaal aan de afspraken. Daarnaast ontbreken cyclische tijdvoorstellingen in het klasbeeld van de oudere kleuters.

In elke klas gaan de kleuters met de computer aan de slag in het kader van Nederlands: voor educatieve taalspelletjes of om verhalen te bekijken en te beluisteren. Het gebruik van ICT in functie van mens en maatschappij of wetenschappen en techniek, is leerkrachtafhankelijk.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Gericht op bijsturing

Naar aanleiding van de vorige doorlichting heeft het team van de kleuterafdeling een eigen kindvolgsysteem ontwikkeld. Het systeem is gebaseerd op het koepel eigen referentiekader waardoor planning, aanbod en observatie- en rapporteringspraktijk op elkaar zijn afgestemd. Het is evenwel niet de gewoonte om systematisch te observeren in functie van de vooropgestelde dominante doelen of woordenschat.

Het kindvolgsysteem brengt de ontwikkeling breed in beeld aangezien het aandacht vraagt voor betrokkenheid, welbevinden en de verschillende ontwikkelingsdomeinen uit het koepel eigen referentiekader. Taalontwikkeling is een apart domein met eigen observatiecriteria per leeftijdsgroep. Criteria voor de verschillende aspecten van de leergebieden mens en maatschappij en wetenschappen en techniek zijn minder expliciet aanwezig en zitten versnipperd over verschillende ontwikkelingsdomeinen. Het schoolteam maakte afspraken over de ontwikkelingsdomeinen die ze in de aanloop naar elk multidisciplinair overleg (MDO) dienen te screenen. Volgend op dit overleg maken de kleuteronderwijzers occasioneel gebruik van een of meer gedetailleerde kijkwijzers om in te zoomen op bepaalde ontwikkelingsdomeinen.

Om verschillende redenen is het kindvolgsysteem inmiddels aan actualisering en optimalisering toe. Zo heeft het team van de kleuterafdeling het systeem niet aangepast naar aanleiding van de wijzigingen in de decretale ontwikkelingsdoelen en de leerplannen voor de leergebieden in de focus. Bovendien is de representativiteit en het evenwicht ten aanzien van de verschillende domeinen of ontwikkelingsaspecten voor deze leergebieden voor verbetering vatbaar. Dat heeft een impact op het onderwijsaanbod dat mee aangestuurd wordt door de criteria in het kindvolgsysteem. Daarnaast zijn meerdere kleuteronderwijzers vragende partij voor duidelijkere observatie- en beoordelingscriteria die minder ruimte laten voor persoonlijke interpretatie. Uit een analyse van de bevindingen in het kindvolgsysteem blijkt dat ze er op basis van hun observaties weinig in slagen om de ontwikkeling van een kleuter gelijkgericht en evenwichtig in kaart te brengen.

Om de beeldvorming aan te vullen, leggen de oudste kleuters een schoolrijpheidstest af die onder meer peilt naar de beheersing van een aantal taalvoorwaarden en schrijfmotoriek. Uitzonderlijk neemt de zorgcoördinator een specifieke taaltest af bij risicokleuters.

De kleuteronderwijzers zetten de evaluatiegegevens in hoofdzaak in om bijsturingen te doen op kindniveau. Het team van de kleuterafdeling benut beperkt de observatiegegevens, de resultaten van de schoolrijpheidstest en de resultaten bij de aanvang van de lagere afdeling om een zicht te krijgen op de kwaliteit van het onderwijs en de zorg in de kleuterafdeling.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Met het oog op de beeldvorming verzamelt het team van de kleuterafdeling de belangrijkste informatie over de ontwikkeling en eventuele begeleiding van de kleuter in het digitale leerlingendossier. Daarnaast beschikken de kleuteronderwijzers over een papieren dossier per kind dat de concrete observatiegegevens bevat. Het digitale leerlingendossier biedt handvaten voor handelingsgericht werken. De mate waarin kleuteronderwijzers deze principes daadwerkelijk toepassen, is leerkrachtafhankelijk.

Uit de leerlingendossiers blijkt dat alle kleuteronderwijzers oog hebben voor de talenten en de mogelijkheden van de kleuter. Ze belichten de evolutie sterk vanuit een positieve invalshoek. Daarbij ontstaat het risico dat signalen van een vertraagde of problematische (taal)ontwikkeling ondergesneeuwd raken en niet tijdig opgemerkt worden. Het valt op dat een aantal zwakpresterende leerlingen in het eerste leerjaar door sommige kleuteronderwijzers niet gesignaleerd zijn. Dat wijst op verschillen in zorggevoeligheid, waardoor het team kansen mist om kleuters tijdig te begeleiden. Bovendien neemt het team bij gesignaleerde risicokleuters soms te lang een afwachtende houding aan.

Binnen het gevoerde zorgbeleid ligt de verantwoordelijkheid voor de zorg aan individuele kleuters grotendeels bij de klasleerkracht. Door de verschillen in handelingsbekwaamheid, zijn er ook verschillen in de mate waarin de kleuteronderwijzers kwaliteitsvol invulling geven aan hun rol als eerstelijnszorgverstreker. Alle kleuteronderwijzers verwoordden dat ze geregeld differentiërende en remediërende maatregelen nemen voor taalzwakke of anderstalige kleuters. In de planningsdocumenten of de leerlingendossiers zijn weinig doelgerichte of geplande interventies te traceren. Enkelen verklaren dat het niet evident is om in grote klasgroepen in te spelen op de verschillen tussen kleuters. Vanuit preventief oogpunt geven de kleuteronderwijzers soms vooraf boekjes, liedjes of versjes mee naar huis bij taalzwakke of anderstalige kleuters. Zelf integreren ze in hun onderwijspraktijk weinig preventieve of gerichte interventies zoals pre-teaching.

In het takenpakket van de vervangende zorgcoördinator ligt de focus op de coördinatie op schoolniveau en de ondersteuning van de leerkrachten. Uitzonderlijk observeert of begeleidt ze kleuters op vraag van de kleuteronderwijzers. Het team van de kleuterafdeling zet de deeltijdse ondersteuningsleerkrachten vooral in om grote klasgroepen op te splitsen. Ze hebben geen opdracht in de preventieve basiszorg of de verhoogde zorg. Daardoor ontbreekt de tweedelijnszorg in de kleuterafdeling. Het team heeft weinig ervaring met planmatige en doelgerichte ondersteuningstrajecten voor kleuters met specifieke taalnoden.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen

De laatste jaren zijn nascholingsinitiatieven weinig gericht op het leergebied Nederlands. Daardoor zijn meerdere kleuteronderwijzers weinig vertrouwd met de actuele principes van effectief woordenschat- en taalvaardigheidsonderwijs bij kleuters.

Occasioneel volgden sommigen een vorming die verband houdt met aspecten van mens en maatschappij of wetenschappen en techniek. Het schoolteam stuurde de leerlijnen voor wereldoriëntatie bij. Een STEM-coach maakte het schoolteam vertrouwd met de belangrijkste principes. In het kader van een tijdelijk project inventariseerde ze samen met de (kleuter)onderwijzers een aantal activiteiten per leeftijdsgroep, die de basis vormen voor een STEM-leerlijn.

3.1.1.5 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor wiskunde in voldoende mate. De onderwijzers zorgen voor een vrij volledig en gradueel opgebouwd aanbod voor de verschillende domeinen van dit leergebied. De evaluatie- en rapporteringspraktijk sluiten hierbij aan. De onderwijzers benutten hoeken- of contractwerk, het 'doe-bord' en het meersporenbeleid om te voorzien in een inhoudelijk gedifferentieerd aanbod. Aan de hand van deze werkvormen krijgen leerlingen extra uitdaging of ondersteuning.

Curriculum	Voor de planning en de invulling van het onderwijsaanbod hanteren de
Onderwijsaanbod	onderwijzers een onderwijsleerpakket als referentiekader. De meeste
Onderwijsorganisatie	teamleden koppelden een aantal jaren geleden individueel het aanbod binnen
<i>Referentiekader</i>	het onderwijsleerpakket aan het leerplan. De onderwijzers maakten
<i>Planning</i>	voornamelijk informele afspraken over aangepaste en doorgeschoven
<i>Evenwichtig en volledig</i>	leerinhouden. Ze hebben zicht op de leerstofeenheden die niet in het leerplan
<i>Samenhang</i>	staan en laten deze ook weg voor de (zwakkere) leerlingen. De onderwijzers
<i>Brede harmonische vorming</i>	besteden aandacht aan de wiskundige attitudes.
<i>Actief leren</i>	
<i>Onderwijstijd</i>	

De onderwijzers zorgen voor samenhang en continuïteit binnen het leeraanbod. Volgens sommigen krijgen metend rekenen en probleemoplossend denken iets minder aandacht in het onderwijsleerpakket. Ze bieden probleemoplossende vaardigheden veelal geïntegreerd binnen de andere domeinen van wiskunde aan. Wanneer nodig krijgen deze vaardigheden ook een meer geïsoleerde benadering om specifieke problematieken doelgericht in de kijker te plaatsen of zijn ze een onderdeel van hoeken- en contractwerk. Meerdere onderwijzers starten geregeld wiskundelessen vanuit een probleemstelling om leerlingen uit te dagen inzichten te verwerven. Hierbij zorgen ze ervoor dat leerlingen verschillende oplossingsmethodes kunnen vergelijken. Enkele onderwijzers brengen deze werkwijze echter minder in de praktijk en leggen eerder de nadruk op het gebruik van geautomatiseerde, voorgekauwde en convergente oplossingsmethodes.

In een planningsdocument en in de praktijk legt een aantal onderwijzers waar relevant verbanden tussen wiskunde en aspecten van andere leergebieden.

De doelgerichte aandacht voor actief wiskundeonderwijs waar leerlingen al handelend wiskundige inzichten kunnen verwerven binnen onder meer winkel-, weeg- en meetopdrachten is aanwezig, al is de intensiteit ervan leerkrachtafhankelijk. Leerlingen krijgen in de meeste klassen kansen om wiskundige problemen en relaties te verwoorden. De aandacht voor realistische wiskundige contexten is algemeen aanwezig. De onderwijzers voorzien activerende werk- en groepeeringsvormen waarbij de leerlingen allerlei taken in groep of zelfstandig kunnen oplossen en uitwerken.

In alle klassen hebben de onderwijzers aandacht voor aspecten van leren leren. Ondersteunende wandplaten, klassikale en individuele heuristieken en algoritmen zijn aanwezig. Het schoolteam mist afspraken om het functioneel gebruik ervan te stroomlijnen, op de ijzeren maten na. Niet alle wandplaten zijn vlot leesbaar door alle leerlingen.

De onderwijzers voorzien voldoende onderwijstijd voor het leergebied wiskunde.

Materieel beheer

Uitrusting

Leermiddelen

Er zijn voldoende leermiddelen en didactische materialen aanwezig voor het bereiken van de leerplandoelen.

Het geïntegreerd gebruik van ICT in de wiskundelessen als extra ondersteuning, om te differentiëren of om leerlingen extra te motiveren, gebeurt leerkrachtafhankelijk. In sommige klassen is de aanwezigheid van computers beperkt. Een aantal onderwijzers gebruikt een online oefenplatform om leerlingen (thuis) zelfstandig wiskundige inhoud te laten inoefenen. De onderwijzers gebruiken de SMART-tv's om inhoud te verlevendigen.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Evenwichtig en representatief

Leerlingvolgsysteem

Gericht op bijsturing

De onderwijzers hanteren voornamelijk methodegebonden toetsen en de genormeerde tests van het leerlingvolgsysteem om de vorderingen van de leerlingen in kaart te brengen. Een aantal onderwijzers past de methodegebonden toetsen aan volgens eigen inzichten. De evaluatiepraktijk verloopt doorgaans congruent met de beoogde doelen en met het onderwijsaanbod. De evaluaties beslaan alle domeinen. Probleemoplossende vaardigheden worden geïntegreerd, maar minder frequent getoetst. De onderwijzers voorzien aangepaste maatregelen voor leerlingen met een leerstoornis of een leerprobleem. Leerlingen met curriculumdifferentiatie krijgen wiskundetoetsen op maat. Naar aanleiding van een toets krijgen leerlingen en eventueel ook ouders kansen om via zelfreflectie hun wiskundige vaardigheden in te schatten.

Evaluatie

Rapporteringspraktijk

Evenwichtig en volledig

Interne en externe

communicatie

De rapportering van dit leergebied gebeurt aan de hand van een globaal cijfer op tien per (deel)domein. Daarnaast geeft een waardeoordeel per domein door de leerling en de onderwijzer extra informatie om de cijfergegevens te interpreteren. In de bovenbouw zitten in het rapport een aantal evaluatiegegevens ook vervat in het 'dagelijks werk'.

Begeleiding

Leerbegeleiding

Beeldvorming

Zorg

De onderwijzers leveren gewaardeerde inspanningen om binnen het wiskundeonderwijs de eerstelijnszorg aan te bieden. Zij maken gebruik van de differentiatiemogelijkheden uitgewerkt in het onderwijsleerpakket, soms aangevuld met bijkomende leermiddelen, om wiskundeonderwijs op maat aan te bieden. Met de meersporenwerking en onder de vorm van hoeken- en contractwerk en het 'doe-bord' plannen de onderwijzers voor zowel de sterke als de zwakkere leerlingen bijkomende oefenkansen om de leerstof eigen te maken, verder toe te passen, te verwerken of te verbreden. Tijdens deze activiteiten is er ruimte voor extra instructie en begeleiding van leerlingen met zorgvragen. Het gebruik van kwalitatieve foutenanalyses die de eerste- en tweedelijnszorg aansturen, is leerkrachtafhankelijk.

De zorgcoördinator neemt de tweedelijnszorg op leerkracht- en schoolniveau op zich. Hulpvragen sturen een handelingsgerichte aanpak op korte of middellange termijn aan. Het schoolteam zet de ondersteuningsinitiatieven beperkt planmatig uit op langere termijn. Het is een uitdaging voor de school om via een alternatieve aanwending van het lestijdenpakket of via co-teaching bijkomende kindnabije klasinterne ondersteuning te voorzien. Meerdere leerlingen volgen immers schoolextern bijkomende begeleiding. Het schoolteam voorziet indien nodig stimulerende, compenserende, remediërende of dispenserende maatregelen en curriculumdifferentiatie. De teamleden benutten waar nodig de expertise van het buitengewoon onderwijs.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen

Weinig leerkrachten volgen individuele nascholingen om zich verder te professionaliseren binnen dit leergebied. Een aantal teamleden professionaliseerde zich wel in aspecten van de eerstelijnszorg en in werkvormen die de binnenklasdifferentiatie ondersteunen.

Kwaliteitszorg

De leerlingen van het vierde en zesde leerjaar nemen deel aan koepeligen gestandaardiseerde (eind)toetsen. De resultaten van deze toetsen worden gecommuniceerd met het team. Indien nodig neemt het maatregelen om de aanpak of het aanbod van zwak scorende inhouden of domeinen bij te sturen. Deze acties gebeuren alsnog te weinig op schoolniveau en beperken zich tot enkele klasgroepen.

3.1.1.6 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet niet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor het leergebied muzische vorming in onvoldoende mate. Het schoolteam slaagt er niet in om een gevarieerd, evenwichtig en gradueel opgebouwd muzisch aanbod te voorzien. Meerdere onderwijzers besteden te weinig onderwijstijd aan muzische vorming. De evaluatie- en de rapporteringspraktijk sluiten onvoldoende aan bij de beoogde doelen en geven een te beperkt beeld weer van de muzische competenties van de leerlingen.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Onderwijsorganisatie
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren
Onderwijstijd

Het onderwijsaanbod vertrekt onvoldoende vanuit een gezamenlijk gedragen visie op goed muzisch onderwijs. De uitgangspunten van de eindtermen en het leerplan dienen te weinig als referentiekader om een breed en gevarieerd aanbod te verzekeren. De onderwijzers hanteren in hoofdzaak een koepeligen instrument met 21 muzische hoofddoelen, gebaseerd op het leerplan, als referentiekader in functie van een evenwichtig, dekkend en gradueel opgebouwd aanbod. Het team van de lagere afdeling slaagt hier in de praktijk onvoldoende in. Een aantal onderwijzers koppelt meerdere muzische activiteiten aan leerplandoelen of eindtermen.

De analyse van de dagplanningen toont aan dat de leerjaargebonden maand- en jaarplannen voor meerdere onderwijzers weinig richtinggevend zijn voor het plannen en bewaken van het eigen muzisch aanbod. Bovendien zijn de muzische activiteiten onevenwichtig gespreid over de verschillende domeinen van het leergebied. Het domein beeld vormt op de klasvloer vaak het dominante domein. De meeste onderwijzers vullen dit domein vrij breed in met gevarieerde opdrachten waarin leerlingen met allerlei technieken en materialen aan de slag gaan. De doelgerichte aandacht voor de andere domeinen is leerkrachtafhankelijk, maar globaal ontoereikend. De onderwijzers hebben geen zicht op het aanbod van de leerkracht lichamelijke opvoeding voor een aantal doelen van bewegingsexpressie. Ze verenigen geregeld het domein media binnen muzische vorming tot ICT-gebruik. De onderwijzers hebben ruim aandacht voor de muzische attitudinale doelen.

Naar aanleiding van de vorige doorlichting maakten de (kleuter)onderwijzers afspraken om het aanbod te stroomlijnen. De graduele opbouw en de verticale samenhang van het muzisch aanbod kennen echter nog hiaten en overlappingsen en vragen om actualisering.

Vaak leggen de onderwijzers linken met de leef- en belevingswereld van de leerlingen. De horizontale samenhang met andere leergebieden, in het bijzonder met 'mens en maatschappij' en met 'wetenschappen en techniek', is zeer sterk uitgebouwd. Hierbij verliest de doelgerichtheid echter in meerdere gevallen aan kracht. Onderwijzers zien meermaals niet het onderscheid tussen enerzijds een doelgericht aanbod en anderzijds muzische impulsen gebruiken als middel om andere activiteiten in te kleden of 'op te leuken'. Enkele onderwijzers slagen er wel in om voor sommige muzische activiteiten binnen andere leergebieden een doelgericht aanbod te voorzien.

Hoewel alle onderwijzers 'algemeen' kennis hebben van de visie en de krachtlijnen van het leerplan is de realisatie hiervan op de klasvloer nog activiteit- en leerkrachtafhankelijk. Er is wel een evolutie zichtbaar van product- naar procesgericht werken. Meerdere onderwijzers hebben het echter nog moeilijk om binnen het muzische proces een evenwicht te vinden tussen impressie vanuit de leerlingen en sterk leerkrachtgestuurde impressie, tussen persoonlijke expressie van de leerlingen en werken naar model. Het inkleuren van kleurplaten strookt niet met de visie van het leerplan.

De onderwijzers leveren inspanningen om muzische activiteiten aan te wenden in allerlei werkvormen zoals groeps-, contract- en hoekenwerk. Cultuureducatie en theaterbezoek zorgen ervoor dat kinderen kunstzinnige en muzische impressies kunnen opdoen. Het schoolteam heeft aandacht voor talentontwikkeling met de organisatie van de atelierwerking en optredens tijdens schoolprojecten en schoolfeesten.

De onderwijstijd die meerdere onderwijzers besteden aan doelgerichte muzische activiteiten is ontoereikend. Geregeld vallen voorziene muzische lessen weg ten koste van cognitieve leerstofinhouden of uitstappen in het kader van ‘mens en maatschappij’ en ‘wetenschappen en techniek’. Door de sterke aandacht voor de horizontale samenhang met andere leergebieden zijn de geplande activiteiten geregeld beperkt gericht op muzische doelen.

Materieel beheer

Uitrusting

Leermiddelen

Door hun aankleding stralen meerdere gangen en klaslokalen een muzische sfeer uit. Het schoolteam beschikt over de nodige materialen. Het gebruik van muziekinstrumenten is leerkrachtafhankelijk. De onderwijzers gebruiken meerdere bronnenmaterialen, waaronder ook digitale, om hun onderwijsaanbod invulling te geven.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Evenwichtig en representatief

Leerlingvolgsysteem

Gericht op bijsturing

Op schoolniveau zijn er weinig afspraken om de muzische competenties van de leerlingen op een representatieve, transparante en valide wijze te evalueren in functie van vooropgestelde leerplandoelen. Onderwijzers beslissen autonoom wat voorwerp van evaluatie is. Bovendien is de evaluatie meestal niet gebaseerd op eenduidige gemeenschappelijke criteria. Het leerplan vormt geen inspiratiebron bij de evaluatiepraktijk.

Tijdens de meeste bijgewoonde activiteiten kregen de leerlingen proces- en productgerichte constructieve mondelinge feedback. Soms bleef dit beperkt tot een eerder algemene appreciatie. Meerdere onderwijzers experimenteren met een aantal vormen van zelf- en peerevaluatie. Hierbij komen de attitudinale doelen aan bod, maar in mindere mate de beoogde muzische vaardigheden.

Evaluatie

Rapporteringspraktijk

Evenwichtig en volledig

Interne en externe

communicatie

De meeste onderwijzers vermelden uitsluitend en beperkt geschreven feedback over algemene attitudinale doelen zoals inzet en samenwerking. In een aantal leerjaren noteren de onderwijzers (bijna) niets over muzische vorming op het leerlingenrapport. Soms rapporteert een aantal onderwijzers over een muzisch talent. Slechts een enkele onderwijzer geeft enige inhoudelijke feedback weer over de muzische vaardigheden van de leerlingen.

Enkele onderwijzers informeren de ouders in beperkte mate over de muzische vorderingen tijdens oudercontacten. Hierover bestaan geen formele concrete schoolafspraken.

Foto's op de schoolwebsite, meegegeven werkjes en de talentenmap bieden een kijk op enkele muzische activiteiten. Interne en externe toonmomenten bieden leerlingen een forum om te laten zien wat ze op muzisch vlak in hun mars hebben.

Begeleiding

Leerbegeleiding

Beeldvorming

Zorg

Muzische vorming is een vast onderdeel binnen het leerlingendossier.

Voornamelijk bij een specifiek muzisch talent vermelden de onderwijzers dit in het leerlingendossier. Geregeld krijgen leerlingen binnen een doelgerichte heterogene groepssamenstelling kansen om van elkaar te leren. Indien nodig krijgen kinderen extra stimulansen van de onderwijzer. Door het veilige klas- en schoolklimaat durven leerlingen zich muzisch te uiten.

Professionalisering Deskundigheidsbevordering <i>Nascholingen</i> <i>Interne expertise</i>	Meerdere onderwijzers volgden in het verleden individuele nascholingen met betrekking tot dit leergebied. Tijdens personeelsvergaderingen kregen deze onderwijzers kansen om hun inzichten te delen met de collega's. Het schoolteam maakt gebruik van de interne muzische expertise binnen de atelierwerking; in mindere mate tijdens de reguliere lessen.
Kwaliteitszorg	Meerdere schooljaren geleden startte het schoolteam een verbeteringstraject op voor dit leergebied. Het leerplan met de verschillende deelleerplannen en de daarbij horende visie en uitgangspunten kregen hierbij beperkt aandacht. Een aantal onderwijzers verwoordt dat sommige leerplandoelen voor hen niet duidelijk zijn. Meerdere onderwijzers doorgronden het eigentijdse muzische gedachtegoed onvoldoende en missen een aantal vaardigheden om de verschillende fasen binnen het muzisch proces te doorlopen.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school gaat op een vrij systematische wijze haar situatie op het vlak van de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne na. Dit blijkt onder meer uit de regelmaat waarmee ze de controles uitvoert. Hierdoor kent ze de tekorten en is ze waakzaam voor ongunstige veranderingen in de leer- en werkomgeving van de kinderen en van het personeel. De directeur laat zich ondersteunen door een interne preventieadviseur en een externe preventiedienst die de risico's in kaart brengen vanuit eigen vaststellingen en vanuit aanwezige verslagen van bevoegde diensten. Uit het jaaractieplan/globaal preventieplan blijkt dat de school de tekorten kent, beheerst en de nodige budgetten voorziet.

De vaststellingen in de documenten van deskundigen stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkte. Aanvullend stelt het inspectieteam een aantal werkpunten vast op het vlak van de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne. De onderwijsinspectie vertrouwt op het beleidsvoerend vermogen van de school en op de gegeven engagementen, opgenomen in het jaaractieplan en het globaal preventieplan, om deze werkpunten binnen een aanvaardbare periode weg te werken. De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarden	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• het recht op inzage door de ouders en hun recht op toelichting bij de gegevens die op de leerling betrekking hebben, waaronder de evaluatiegegevens die worden verzameld door de school	ja
• informatie over extra-murosactiviteiten	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het reglement inzake tucht en schending van de leefregels van de leerlingen, met inbegrip van een preventieve schorsing, een tijdelijke uitsluiting of een definitieve uitsluiting en inzake de beroepsprocedure voor de definitieve uitsluiting, inbegrepen het hanteren van redelijke en haalbare termijnen	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend, met inbegrip van de beroepsprocedure	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de afspraken in verband met onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's, leerlingenevaluatie en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad, de schoolraad en de ouderraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
• de vermelding dat bij schoolverandering leerlingengegevens worden overgedragen naar de nieuwe school tenzij, en voor zover de regelgeving de overdracht niet verplicht stelt, de ouders er zich expliciet tegen verzetten na op hun verzoek deze gegevens te hebben ingezien	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja

Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Worden de notulen van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift aangelegd en bewaard? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Verloopt het afleveren van de verklaringen aan leerlingen die geen getuigschriften basisonderwijs krijgen, correct? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Sociale en emotionele begeleiding

- Doelgerichtheid** In aansluiting bij het opvoedingsproject en de schoolvisie en mede gegroeid vanuit de vroegere GOK-werking wil het schoolteam het welbevinden van alle schoolparticipanten benadrukken. Voor een aantal aspecten van de sociale en emotionele begeleiding beschikt het schoolteam over een visie van waaruit het de schoolwerking vorm geeft en de doelgerichte uitvoering ervan bewaakt. Deze visies leven doorheen de school en bepalen onder meer het sociaal functioneren van de leerlingen en van het team. Binnen het klas- en schoolklimaat is er aandacht voor een mens-ontmoetende aanpak, voor de talenten van de kinderen en voor sociale vaardigheden.
- Ondersteuning** Met verschillende initiatieven willen de teamleden het sociale en emotionele functioneren van de kinderen in kaart brengen. De screening van het welbevinden en de betrokkenheid, de deelname aan een betrokkenheidsonderzoek, de afname van een sociogram, de observatiegegevens in het kind- en leerlingvolgsysteem, de kindcontacten en de afname van een digitale enquête in de bovenbouw van de lagere afdeling zijn daar voorbeelden van. De teamleden verwoorden dat ze binnen hun klasorganisatie rekening houden met deze gegevens en indien nodig leerlinggerichte interventies opzetten.

Het schoolteam onderneemt meerdere preventieve initiatieven met als doel het klas- en schoolleven te stroomlijnen. In de kleuterafdeling zijn de klasafspraken, klas- en logeerpoppes, de vertel- en verjaardagstas en thema's over gevoelens voorbeelden waarbij de kleuteronderwijzers voornamelijk preventief werken aan een veilig en aangenaam klas- en schoolklimaat voor alle kinderen.

In de lagere afdeling wil het team onder meer met coöperatieve werkvormen, tutoring, een leerlingenraad, welbevindentests, brievenbussen en het MEGA-project de sfeer, de veiligheid en het vertrouwen in elke klas en in de school positief ondersteunen opdat kinderen zich op sociaal-emotioneel vlak optimaal kunnen ontwikkelen.

Op schoolniveau maakte het schoolteam werk van speelplaats-, speelplein-, refter- en schoolafspraken, een levenslijnboekje, een inventaris van bestaande en lopende initiatieven in verband met relationele vorming, het Lopke-project en de talentenwerking... De teamleden voorzien specifieke aanpassingen binnen de klaswerking voor leerlingen met een leer- of ontwikkelingsstoornis. Sinds meerdere jaren werkt het schoolteam met maandpunten en met een educatief en speels programma waar elke leeftijdsgroep twee thema's uitwerkt. Hiermee ondersteunt het schoolteam het sociaal-emotioneel welzijn van de kinderen en beoogt het een positief klas- en schoolklimaat.

Tijdens het multidisciplinair overleg heeft het team geregeld aandacht voor het sociaal en emotioneel welzijn van de kinderen. Indien nodig geeft het centrum voor leerlingenbegeleiding deskundig advies. In functie van een gezamenlijke aanpak werkt de school samen met ouders en eventueel externen. Het zorgbeleid ondersteunt en faciliteert de sociale en emotionele begeleiding waar nodig. Naast de klasleerkrachten kunnen leerlingen met sociale en emotionele vragen of problemen terecht bij de zorgcoördinator die ook de rol van ‘praatjuf’ op zich neemt.

De initiatieven en voorzieningen in verband met ‘afscheid en verdriet’, een specifieke methode voor de aanpak van pestgedrag en schoolafspraken over conflicthantering zijn eerder remediërende acties wanneer het welbevinden van de leerlingen in het gedrang komt. Daarnaast nemen individuele leerkrachten initiatieven om in hun klaswerking het sociaal-emotioneel welzijn van de kinderen te versterken.

Doeltreffendheid Preventieve en remediërende initiatieven gebeuren in samenhang. Dit versterkt in hoge mate de doeltreffendheid van de acties. De veelal positieve resultaten van de leerlingenenquête illustreren dat het in deze school aangenaam leren en leven is.

Voor een aantal initiatieven, onder meer voor het Lopke-project, de maandpunten, de speelplaatsafspraken, het educatief programma dat de ontwikkeling van de sociale en emotionele vaardigheden stimuleert, ging het schoolteam de doeltreffendheid na. Doordat het betrokkenheidsonderzoek vanuit het Lokaal Overlegplatform tot nu toe slechts een paar keer plaatsvond in de kleuterafdeling, is een aantal kleuteronderwijzers niet helemaal overtuigd van de meerwaarde ervan. De onderwijzers staan meer open voor de tips uit dit onderzoek.

Aan de hand van gesprekken met en tussen meerdere schoolparticipanten en de gegevens in het kind- en leerlingvolgsysteem wil het schoolteam de effecten van de sociaal-emotionele begeleiding op kind- of klasniveau in kaart brengen en bijsturen.

Ontwikkeling Tijdens de personeelsvergaderingen evalueert het schoolteam een aantal genomen initiatieven en stuurt indien nodig bij. Naar aanleiding van leerling- en klasgebonden initiatieven sturen de (kleuter)onderwijzers de aanpak bij op klas- of op leerlingniveau. Het schoolteam nam recent een welbevindenenquête af in de bovenbouw van de lagere afdeling. Daardoor zag het nog geen kans om werkpunten te formuleren op basis van een analyse van de resultaten. In de nabije toekomst wil het schoolteam de vele initiatieven om de relationele vorming te ondersteunen, verder uitdiepen en stroomlijnen.

Volgens aangevoelde noden professionaliseerden meerdere teamleden zich in specifieke aspecten van de sociale en emotionele begeleiding.

4.2 Rapporteringspraktijk

Doelgerichtheid Het schoolteam beschikt over een formeel vastgelegde (summiere) visie betreffende de rapportering. De schoolvisie en een aantal gezamenlijke inzichten sturen de rapporteringspraktijk aan. Tevens zijn er een aantal richtlijnen waaraan de teamleden zich dienen te houden bij de rapportering aan ouders en leerlingen. Het schoolwerkplan bevat criteria voor het uitreiken van het getuigschrift basisonderwijs. De teamleden hechten veel belang aan een open en goede communicatie met de ouders. Gestoeld op de schoolvisie wil het team de ouders op een ontwikkelingsgerichte wijze informeren over alle ontwikkelingsaspecten van de kinderen. Het schoolteam slaagt daar slechts gedeeltelijk in.

Ondersteuning De themabrieven, de liedjes en versjes, de meegegeven kleuterwerkjes, de openklasdag, de vertel- en logeertas en de verjaardagskoffer illustreren een aantal kleuteractiviteiten. Tijdens de oudercontacten geven de kleuteronderwijzers informatie en toelichting over de verschillende ontwikkelingsaspecten. Op die manier schetsen ze een algemeen beeld van de leer- en ontwikkelingsvorderingen van de kleuters. De leerkrachten lichamelijke opvoeding delen evaluatiegegevens met de kleuteronderwijzers. De doelenselectie, het aanbod, de observatie- en de rapporteringspraktijk stoelen in de kleuterafdeling op eenzelfde referentiekader. Dat versterkt de transparantie en de samenhang.

In de lagere afdeling krijgen de ouders zicht op het leeraanbod en de vorderingen van hun kinderen onder meer door het huiswerk, de schriften, de toetsen en vier maal per schooljaar een rapport. In tegenstelling tot de kleuterafdeling hebben de onderwijzers geen concrete leidraad om de twee oudercontacten vorm te geven en te stroomlijnen. Hier geldt alleen een algemene richtlijn om ouders niet alleen over cognitieve aspecten te informeren.

Ook de schoolwebsite, de nieuwsbrieven, de talentenmap, informatieavonden, de individuele oudercontacten en geregelde poortcontacten leveren in beide afdelingen waardevolle informatie op voor de ouders.

Het schoolteam levert wezenlijke inspanningen om kleuters en leerlingen aan te zetten tot zelfreflectie. De verteltas, de '(niet-) leuk'-stempel in de kleuterafdeling en de verschillende mogelijkheden op toetsen en op het leerlingenrapport in de lagere afdeling zijn daar voorbeelden van. De meeste leerkrachten en leerlingen maken geregeld gebruik van de mogelijkheid om na een toets (zelf)reflecterende commentaar te (laten) noteren.

De leerlingenrapporten in de lagere afdeling missen samenhang en geven een beperkt beeld weer van de leer- en leevorderingen van de leerlingen. Voor Nederlands, wiskunde en Frans krijgen de leerlingen per domein een cijfer op tien. Voor wereldoriëntatie is dat niet het geval. Hierdoor is het minder duidelijk voor de ouders voor welke domeinen, inhouden, (technische) vaardigheden of attitudes van dit leergebied de leerlingen al dan niet goed scoren. Een aantal onderwijzers rapporteert beperkt met een verbale beoordeling over muzische vorming, enkelen rapporteren niets over dit leergebied. Het is in de bovenbouw voor ouders en externen onduidelijk welke evaluatiegegevens onder 'dagelijks werk' vallen. In sommige klasgroepen krijgt de talentenwerking een plaatsje op het rapport.

De onderwijzers rapporteren op twee van de vier rapporten en in beperkte mate over aspecten van sociale vaardigheden en leren leren met een verbale beoordeling. Variatie en gradatie ontbreken in deze beoordelingen. Het schoolteam maakte nog geen koppeling tussen deze leergebiedoverschrijdende eindtermen en de geleverde feedback. De onderwijzers rapporteren niet over de ICT-vaardigheden van de leerlingen.

De leerkrachten lichamelijke opvoeding rapporteren in de lagere afdeling slechts eenmaal per schooljaar, in juni, over de groot motorische vaardigheden van de leerlingen. Alle domeinen, waaronder ook zwemmen en de attitudinale doelen komen aan bod. Door de lage rapporteringsfrequentie is de kans reëel dat aanbod, aanpak of begeleiding te weinig flexibel kunnen inspelen op de momentane noden van de leerlingen. Het aparte LO-rapport mist kansen naar stroomlijning met het algemeen rapport.

De onderwijzers voorzien een aangepast rapport voor leerlingen met redelijke aanpassingen of met een apart leertraject. Leerlingen in de bovenbouw met een leervoor sprong voor wiskunde krijgen in een differentiatierapport een extra beoordeling van de leerkracht en is er ruimte voorzien voor feedback van de ouders en voor zelfreflectie door de leerling.

De onderwijzers schrijven de verbale beoordelingen op het leerlingenrapport op een begeleidende, positief-opbouwende en ontwikkelingsgerichte wijze. Het rapport voorziet een ruimte voor schriftelijke feedback van de ouders. Met de BaSO-fiche levert de school voorname informatie over de sterktes, de groeipunten en eventueel de specifieke onderwijsbehoeften van de leerlingen.

Doeltreffendheid Vanuit de schoolvisie kiest het team ervoor om leerlingen met zichzelf te vergelijken. Terecht vermelden de onderwijzers geen gemiddelde of mediaan en totaalscores of percentages op het leerlingenrapport. Op deze manier rapporteert het team op een eigentijdse, kindvriendelijke, niet-competitieve en ontwikkelingsgerichte wijze over de vorderingen en de leerwinst van alle leerlingen.

De lagere afdeling kent nog een groeimarge om de rapporteringspraktijk te laten aansluiten bij de eindtermen, de leerplandoelen en hun uitgangspunten. Meerdere aspecten van leergebieden en domeinen komen zelden of nooit aan bod, waardoor het team van de lagere afdeling er beperkt in slaagt om de totale persoonlijkheidsontwikkeling in kaart te brengen. De onderwijzers gebruiken niet voor alle leergebieden de correcte benaming.

De rapportering aan ouders en kinderen maakte meermaals deel uit van reflectie door het schoolteam. De kleuteronderwijzers verwoordden dat de beoordelingszinnen binnen het kindvolgsysteem, dat als basis dient voor de rapportering, niet altijd even eenduidig en transparant zijn. Ze missen meer concrete criteria.

De teamleden hebben een beperkt zicht op de efficiëntie en de effectiviteit van de rapportering vanuit de ouders en de leerlingen. De ouderbevraging peilt eerder in vage termen naar de kwaliteit van de rapportering. Een leerlingenbevraging over dit thema was nog niet aan de orde.

Ontwikkeling De onderwijzers experimenteren met een nieuwe leerlingenagenda waarmee ze ouders en leerlingen willen informeren over de werk- en leerhouding van de leerlingen. Bij een consistent en krachtig gebruik schept deze werkwijze kansen om de vaardigheden en moeilijkheden van het leren leren in kaart te brengen en geeft het aanzetten tot bijsturing.

Het team is er zich van bewust dat meerdere aspecten van de rapporteringspraktijk voor verbetering vatbaar zijn. Een verbeteringstraject is reeds meerdere schooljaren lopende en leidde tot een aantal bijsturingen. Enkele teamleden volgden nascholing over breed evalueren. Professionalisering betreffende rapportering is alsnog minder aan de orde.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De leiderschapsstijl van de ervaren directeur is door de jaren heen veranderd naar een meer open en democratisch beleid. De teamleden verwoordden dat ze op pedagogisch-didactisch vlak sterk op de hoogte zijn van de meeste nieuwe ontwikkelingen. Tevens geven ze aan dat de directeur hen coacht en begeleidt bij vernieuwingen. De directeur oefent gerichte druk uit door de organisatie van klas- en doorloopbezoeken en door functioneringsgesprekken. Ook de wijze waarop het team met elkaar samenwerkt is in positieve zin geëvolueerd. Het schoolteam levert wezenlijke inspanningen om meer 'samen school te maken'. Evenwel geraken niet alle sluimerende conflicten tussen personeelsleden (even snel) opgelost... wat een opdracht is voor het hele team.

De directeur en de meeste teamleden kenmerken zich door een sterke inzet, een grote betrokkenheid, gedrevenheid en motivatie. De directeur is punctueel. De teamleden schrijven haar een sterk organisatorisch en administratief talent toe. De directeur opteert voor een krachtig, transparant en consequent beleid, kan fouten toegeven en is sterk geëngageerd ten aanzien van de meest zwakke gezinnen en kinderen van de school. De meeste teamleden geven aan bij haar terecht te kunnen voor schoolse en meer persoonlijke aangelegenheden. Naast de positieve feedback aan het hele schoolteam en tijdens individuele coachingsmomenten verwachten enkele teamleden een nog meer persoonlijke bekrachtiging. De kwaliteitsvolle uitbouw van een eigentijdse school stelt de draagkracht van sommige teamleden op de proef.

Visieontwikkeling Het schoolteam stelt het welbevinden van de leerlingen en een positief klas- en schoolklimaat centraal zonder hierbij de nodige aandacht te verliezen voor de nastreving en de realisatie van de beoogde doelen. In toenemende mate zijn aspecten van de schoolwerking onderwerp van visieontwikkeling. Deze gezamenlijk gedragen visies, samen met een ruim aantal schoolafspraken, fungeren als basis voor een gezamenlijke doelgerichtheid en voor het vastleggen van hedendaagse onderwijskundige fundamenteën.

Besluitvorming De besluitvorming gebeurt volgens participatieve principes en op basis van transformatief leiderschap waardoor het pedagogisch team een grote betrokkenheid bij het algemene schoolbeleid ervaart en via collectieve processen een gedeelde visie ontwikkelt. Indien relevant wordt de personeelsvergadering opgesplitst tussen beide afdelingen. De directeur kent echter nog een groeimarge om de personeelsvergaderingen efficiënter te laten verlopen opdat de vergadertijd binnen de perken zou blijven. Wanneer nodig kan ze knopen doorhakken.

De directeur bouwde een ondersteunend netwerk uit waarbij werkgroepen en kernteams specifieke taken op zich nemen. Na een inlooperperiode krijgt de zorgcoördinator stilaan meer beleidsondersteunende taken toegewezen.

Kwaliteitszorg Zelfevaluatie-instrumenten, enquêtes en gesprekken met ouders, leerlingen en teamleden leveren bruikbare informatie op om op basis van deze gegevens en van aanvoelde noden de onderwijskwaliteit en het schoolleven te optimaliseren. Prioriteiten groeien ook vanuit nascholingen en vanuit externe instanties. De verhoogde aandacht voor STEM-onderwijs en de instap als pilootschool voor het nieuwe leerplanconcept van de koepel zijn daar voorbeelden van.

De analyse van leerlingenresultaten op kind-, klas- en schoolniveau resulteerde in de lagere afdeling in een aantal verbeteracties. De acties gebaseerd op de resultaten van koepeltoetsen in het vierde en zesde leerjaar lopen nog te vaak in een beperkt aantal leerjaren en worden in onvoldoende mate doorgetrokken naar alle leeftijdsgroepen in beide afdelingen.

GOK- en zorgbeleid Door het langdurig uitvallen van de ervaren zorgcoördinator heeft de directeur meerdere opgestarte initiatieven in verband met het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid tijdelijk 'on hold' gezet. Daarmee heeft ze de vervangende zorgcoördinator de tijd gegeven om zich in te werken en om een mandaat van het schoolteam te verwerven om het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid samen met de directeur aan te sturen en verder uit te werken. Dat heeft geleid tot een vertraging op het vlak van beeldvorming over de leerlingenpopulatie, de visieontwikkeling, de uitwerking van een beleidsplan en de evaluatie van de effecten van het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid. Ook de systematiek van de vroegere gelijkeonderwijskansenwerking is daardoor voorlopig stilgevallen. Het schoolteam heeft een ontwerpversie ontwikkeld van de wijze waarop het zijn zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid wil vormgeven. Daarbij baseerde het schoolteam zich in de eerste plaats op de schoolvisie en in mindere mate op een analyse van de data over de noden van de leerlingen. Door de informatie die de directeur kreeg ter voorbereiding van de doorlichting, heeft ze een zicht op het aantal leerlingen dat vanuit het eerste leerjaar doorstroomt tot het zesde leerjaar zonder leerachterstand op te lopen. Het schoolteam zet acties op om de doorstroom en de overgang naar een volgende onderwijsniveau te bevorderen. Het schoolteam wil de zorgvisie finaliseren vooraleer het de vertaalslag maakt naar een concreet zorgbeleidsplan met operationele doelen en acties op kind-, leraar- en schoolniveau. De directeur en de zorgcoördinator beseffen dat bijsturingen in de schoolorganisatie kunnen leiden tot een meer efficiënte en effectieve zorg- en gelijkeonderwijskansenwerking. Tijdens het multidisciplinair overleg worden eventuele acties op kindniveau geëvalueerd. Daarnaast evalueert het schoolteam tijdens personeelsvergaderingen occasioneel de effecten van een aantal initiatieven op schoolniveau.

Met de steun van het Lokaal Overlegplatform in Aarschot neemt het schoolteam meerdere initiatieven om de participatie van (kansarme) kleuters en leerlingen te bevorderen.

In zijn professionaliseringsbeleid heeft het schoolteam aandacht voor de deskundigheidsbevordering van alle teamleden met het oog op het schooleigen zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid.

- Talenbeleid** Vorig schooljaar heeft het schoolteam een eigen taalbeleidsplan uitgewerkt. Dit plan is gestoeld op een beginsituatieanalyse die onder meer het aantal anders- of meertalige leerlingen en het aantal leerlingen dat opgroeit in kansarme gezinnen in kaart brengt. Het schoolteam is van oordeel dat het via de observatie- en testgegevens van de kleuterafdeling een voldoende zicht heeft op de talige noden van de leerlingen. Daarom neemt het de verplichte taalscreening voor leerlingen die starten in het lager onderwijs enkel af bij instromers of bij risicoleerlingen die de onderwijzers signaleren. Conform de schoolvisie zorgen de leerkrachten voor een klasklimaat en klasinrichting waarin quasi alle leerlingen met talige noden zich veilig voelen. Ondanks de soms grote klasgroepen is het klasmanagement er in de meeste klassen op gericht om leerlingen met talige noden voldoende aan bod te laten komen tijdens het onderwijsleerproces. Binnen meerdere leergebieden zorgen de meeste leerkrachten ervoor dat de leerlingen voldoende kansen krijgen om zich talig te ontwikkelen. Ze hanteren hiervoor werk- en groeperingsvormen die de communicatie en de interactie tussen de leerlingen bevorderen. Leerlingen met leerstoornissen of een vertraagde taalontwikkeling kunnen –in overleg met de ouders– rekenen op redelijke aanpassingen in de evaluatiepraktijk. Er zijn weinig formele afspraken over de wijze waarop leerkrachten bij de evaluatie van de verschillende leergebieden rekening moeten houden met de talige mogelijkheden van leerlingen.
- De directeur levert heel wat inspanningen om mondeling op een open, heldere en verstaanbare wijze te communiceren met (anderstalige of kansarme) ouders. Een optimalisering van de schriftelijke communicatie met bepaalde doelgroepen staat op haar to-dolijst.
- Inbreuken op de regelgeving** De school moet een verplichte taalscreening uitvoeren bij elke leerling die voor het eerst in het gewoon lager onderwijs instroomt (decreet basisonderwijs – art. 11ter en omzendbrief BaO/2014/1).
- Deliberatie** Het inspectieteam delibereert het tekort in verband met muzische vorming in de lagere afdeling en het tekort in de naleving van de regelgeving met betrekking tot de taalscreening bij leerlingen die starten in het lager onderwijs. Op basis van het beleidsvoerend vermogen vertrouwt de onderwijsinspectie erop dat het schoolteam de tekorten autonoom kan bijsturen. De onderwijsinspectie plant hiervoor geen opvolgingscontrole.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kleuteronderwijzers creëren een leeromgeving met themaverrijkte hoeken waar kleuters actief en betrokken tot ontwikkeling komen en kansen krijgen om handelend te leren.
- Onder impuls van de STEM-coach hebben de kleuteronderwijzers in toenemende mate oog voor de onderzoeksvaardigheden en het probleemoplossend vermogen van de kleuters.
- Het schoolteam levert in beide afdelingen wezenlijke inspanningen om binnen de eerstelijnszorg onderwijs op maat van alle kinderen te organiseren.
- Het team van de lagere afdeling voorziet een evenwichtig, dekkend en gradueel aanbod voor het leergebied wiskunde.
- De onderwijzers opteren voor activerende werk- en groeperingsvormen die de betrokkenheid van de leerlingen verhogen en die tevens gericht zijn op binnenklasdifferentiatie.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Alle teamleden besteden vanuit een gezamenlijk gedragen visie aandacht aan het welbevinden, de betrokkenheid en het emotioneel welzijn van de leerlingen als basis voor ontwikkelen en leren.
- Het schoolteam voorziet meerdere doeltreffende preventieve en remediërende initiatieven inzake de sociale en emotionele begeleiding van kinderen.
- Het schoolteam stimuleert het reflecterend vermogen van kleuters en leerlingen voor meerdere aspecten.
- De kleuteronderwijzers hanteren eenzelfde referentiekader voor doelenselectie, aanbod, observatie- en rapporteringspraktijk en bevorderen daardoor de transparantie en de samenhang.
- Het team van de lagere afdeling kiest ervoor, om in overeenstemming met de schoolvisie, de vorderingen van alle leerlingen betreffende vaardigheden, kennis en attitudes in kaart te brengen op een kindvriendelijke, niet-competitieve en ontwikkelingsgerichte wijze.

Wat betreft het algemeen beleid

- De directeur kiest voor een open, transparant, consequent en coachend leiderschap.
- De school besteedt aandacht aan gezamenlijke visievorming als fundament voor kwaliteitsvol onderwijs waardoor ook de gelijkgerichtheid sterk wordt bevorderd.
- De schoolleiding kiest voor een gedeeld leiderschap en een participatief beleid waardoor teamleden kansen krijgen om samen school te maken.
- De school heeft groeiende aandacht voor kwaliteitszorg op basis van zelfevaluatie en bevestigingen van alle schoolparticipanten.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kleuteronderwijzers kunnen de doelenselectie en het aanbod sterker aansturen en bewaken op basis van goedgekeurde leerplannen.
- De kleuteronderwijzers kunnen de school- en instructietaal doelbewuster en planmatiger aanbieden.
- Het team van de kleuterafdeling kan meerdere afspraken, groei- en leerlijnen en doelenfiches vernieuwen en optimaliseren om de doel- en leerplangerichtheid en de graduele opbouw te bevorderen.
- De onderwijzers kunnen de aandacht voor probleemstellend wiskundeonderwijs nog versterken.
- Het schoolteam kan reflecteren over hoe de schoolorganisatie en een doordachte en flexibele aanwending van het lestijdenpakket kleuters en leerlingen met specifieke noden extra kan ondersteunen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het kleuterteam kan het observatie- en rapporteringsinstrument actualiseren en voorzien van eenduidiger en gradueel opgebouwde criteria om de verschillende facetten van de ontwikkeling adequaat in beeld te brengen en risicokleuters tijdig te signaleren.
- De onderwijzers kunnen de rapportering in de lagere afdeling meer richten op de totale persoonlijkheidsontwikkeling van de leerlingen en op de principes van eindtermen en leerplannen.
- Het team van de lagere afdeling kan het leerlingenrapport over de leerjaren heen meer stroomlijnen in functie van een vlotte leesbaarheid.
- Het schoolteam kan de efficiëntie en de effecten van de rapporteringspraktijk nog doelgerichter in kaart brengen.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het beleid kan de efficiëntie van de vergaderingen beter bewaken.
- Het beleid kan de afspraken in verband met de speeltijden en tijd voor verzorgingsaspecten in de kleuterafdeling herzien om de effectieve onderwijstijd te verhogen.
- Het beleid kan op basis van leerlingengegevens acties over de beide afdelingen heen uitwerken.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De onderwijzers moeten de eindtermen voor muzische vorming met de leerlingen bereiken met aandacht voor visie van het leergebied, een evenwichtig en doelgericht aanbod binnen alle domeinen en een gedragen evaluatie- en rapporteringsbeleid.

Wat betreft de regelgeving

- De school moet een verplichte taalscreening uitvoeren bij elke leerling die voor het eerst in het gewoon lager onderwijs instroomt (decreet basisonderwijs – art. 11ter en omzendbrief BaO/2014/1).

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het **kleuteronderwijs** en het **lager onderwijs**.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Jan VAN EECKHOUT de inspecteur-verslaggever	Nicole ALAERTS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	